

Ministerieel besluit tot bescherming als monument van de Onze-Lieve-Vrouw ter Noodkapel met linden in Hamme

DE VLAAMSE MINISTER VAN BUITENLANDS BELEID EN ONROEREND ERFGOED

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd bij bijzondere wet van 8 augustus 1988, inzonderheid artikel 6, § 1, I, 7;

Gelet op het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004, 10 maart 2006, 27 maart 2009 en 11 mei 2012;

Gelet op het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, artikel 12.3.1, laatst gewijzigd bij het decreet van 4 april 2014;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 25 juli 2014 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse Regering van 17 oktober 2014;

Gelet op het ministerieel besluit van 22 december 2014 tot vaststelling van een ontwerp van lijst van de als monument te beschermen Onze-Lieve-Vrouw ter Noodkapel met linden in Hamme;

Gelet op de behandeling van de uitgebrachte adviezen en ingediende bezwaren door Onroerend Erfgoed en gelet op het advies van de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed van 20 augustus 2015,

BESLUIT:

Artikel 1. Wordt beschermd, met inbegrip van de cultuurgooderen die er integrerend deel van uitmaken, zoals opgesomd in de lijst als bijlage bij dit besluit, overeenkomstig de bepalingen van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten:

Wegens de historische en de volkskundige waarde als monument:
Onze-Lieve-Vrouw ter Noodkapel met linden, gelegen in
Hamme, Doorn zonder nummer
bekend ten kadaster:
Hamme, 2de afdeling, sectie E, perceelnummer 412/02
zoals afgebakend op bijgevoegd plan.

Art. 2. Het algemeen belang dat de bescherming verantwoordt, wordt door het gezamenlijk voorkomen en de onderlinge samenhang van de volgende intrinsieke waarden gemotiveerd:

Historische waarde:

De kleine Onze-Lieve-Vrouw ter Noodkapel, vroeger ook als Sint-Anna Doornkapel gekend, in de wijk Sint-Anna, klimt volgens historisch kaartmateriaal in kern op tot de 18de eeuw en werd in 1816 gerenoveerd of herbouwd. De naamgeving van de kapel, toegewijd aan Onze-Lieve-Vrouw ter Nood verwijst naar een oude Mariadevotie en bevestigt de oude oorsprong van de kapel. De heroprichting van de kapel in 1816 is illustratief voor de ontstaansgeschiedenis van deze devotieplaatsen, waarbij tijdens de Franse Revolutie vernield klein religieus erfgoed na de val van Napoleon in 1815 op ruimere schaal kon worden (her)opgebouwd.

Naar eeuwenoude gewoonte is de kapel, vergezeld van lindebomen, ingeplant op een oude driesprong nabij de historische verbindingsweg tussen Hamme en Zele. Door deze centrale inplanting is de kapel niet alleen duidelijk zichtbaar in de omgeving, maar ook herkenbaar als een gebedshuisje dat betekenisvol is voor de geloofsgemeenschap in het gehucht Sint-Anna.

Historische, in casu architectuurhistorische waarde:

De Onze-Lieve-Vrouw ter Noodkapel die in de geveltop 1816 gedateerd is, maar teruggaat op een 18de-eeuwse wegkapel, is architectuurhistorisch exemplarisch voor eenvoudige religieuze architectuur in landelijke omgeving. Naar vormgeving, materiaalgebruik en stijlkenmerken sluit de devotieplaats aan bij 18de-eeuws klein religieus erfgoed. Het uitwendig voorkomen, gekenmerkt door een opvallende in- en uitzwenkende topgevel met voluten en gebogen pseudofronton én een centrale rondbogige deur geflankeerd door hoekpilasters, is een indicatie van de hoge ouderdom van dit erfgoedrelict. Een aantal aspecten van het sobere interieur zoals de structuur en de ingewerkte korfbogige beeldnis boven het gemetste altaar behoren tot de oorspronkelijke aankleding van de Onze-Lieve-Vrouw ter Noodkapel.

Volkskundige waarde:

De toewijding aan Onze-Lieve-Vrouw ter Nood is relevant als uiting van de verering van deze specifieke Mariatitel. De kapel is een waardevolle materiële getuige van een volksdevotie die kenmerkend was voor de regio van Hamme. Tot op heden fungeert de kapel als bidplaats voor de gelovigen. De houten omkaderde plaat met ex-voto's, door gelovigen in de kapel geplaatst als dank voor een gehoorde bede, is een interessante volkskundige uiting van religieuze beleving. Traditioneel voor een christelijke cultusplaats is de kapel vergezeld van twee lindebomen.

Art. 3. Met het oog op de bescherming zijn van toepassing:

De voorschriften bepaald in hoofdstuk 6 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en hoofdstuk 6 van het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014.

Brussel, 2014

De Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

Geert BOURGEOIS